

KUTSESTANDARD

Turvatöötaja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Turvatöötaja, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Turvategevuse eesmärk on tagada turvaobjekti turvalisus. Turvategevust teostavad turvaettevõtja ja siseturvakorraldaja (lisa 1 – kutsestandardis kasutatud terminid). Turvaobjektiks võib olla isik, vara või kogunemine ja sellega seotud maa-ala, mida valvatakse või kaitstakse või kus korda peetakse.

Turvatöötaja on turvaobjekti valvamise, kaitsmise ja korra pidamise ülesandeid täitev turvateenistuja, kes vastab turvategevuse seaduses sätestatud turvatöötaja nõuetele ja kellel on kutseseaduse alusel antud kutse.

Tema peamised tööülesanded on:

- 1) isiku või vara ja selle ümbruse jälgimine ohu ennetamiseks või väljaselgitamiseks;
- 2) isikule või varale suunatud ohu tõrjumine või rikkumise kõrvaldamine;
- 3) avalikul koosolekul korra tagamine või käitumisnõuete järgimise tagamine muul kogunemisel või määratud maa-alal;
- 4) turvaplaanis talle ette nähtud tööosa elluviimise eest vastutamine.

Turvatöötaja töötab talle antud pädevuse piires iseseisvalt, olles meeskonna liige. Ta juhendab turvaplaanist lähtuvalt valvetöötajaid. Turvatöötaja töötab kinnitatud töögraafiku alusel vajadusel nii päevastes kui ka öistes erineva pikkusega vahetustes, sõltumata puhkepäevadest ja riigipühadest. Turvatöötaja töötab nii sise- kui ka välitingimustes, sõltumata ilmastikuoludest ning teeb füüsilist pingutust nõudvat tööd (sundasendid, ebaühtlane füüsiline koormus). Turvatöötaja võib kokku puutuda ohuteguritega (emotsionaalsed ja füüsilised rünnakud, kõrgendatud emotsionaalne pinge jm). Eriülesannete täitmisel võib olla vajalik erikoolituse läbimine (nt tulekustuti kontrollija, esmaabiandja vm).

Peamised töövahendid on sidevahendid, relvad (sh tulirelv vastavalt relvaseadusele ning talle antud õiguslikule loale või pädevusele) ja erivahendid, valveseadmestikud ja tuleohutuspaigaldised olenevalt tööülesannetest, IKT-vahendid ja -süsteemid.

Lisaks turvatöötaja kutsele on turvateenistuja kutsealal valvetöötaja, tase 3, ja turvajuht, tase 5. Turvatöötajal, tase 4 on ka valvetöötaja, tase 3 kompetents. Valvetöötaja jälgib turvaobjekti ja selle ümbrust ohu ennetamiseks või väljaselgitamiseks. Turvajuht korraldab turvateenistujate tööd, juhhib ja juhendab neid ning koostab turvaplaani.

A.2 Tööosad

- A.2.1. Turvamiseks ettevalmistumine
- A.2.2. Turvaobjekti turvamine
- A.2.3. Läbipääsuõiguste kontrollimine ja piirangute rakendamine
- A.2.4. Korra või käitumisnõuete järgimise tagamine
- A.2.5. Turvaobjektile suunatud ohu tõrjumine või rikkumise kõrvaldamine, sh meetmete rakendamine
- A.2.6. Füüsilise jõu, erivahendi ja relva kasutamine
- A.2.7. Ohu ennetamine ja tegutsemine erakorralise sündmuse korral

A.2.8. Side-, valve- ning teiste seadmete kasutamine
A.2.9. Liikuva turvaobjekti turvamine
A.2.10. Valvetöötaja juhendamine
Valitavad töösad
A.2.11. Turvateenistujate vahetu juhtimine
A.2.12. Tulekustutite ja tuletõrje voolikusüsteemide vaatlemine ja kontrollimine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Turvatöötaja hariduslik ja kutsealane ettevalmistus on reguleeritud turvategevuse seadusega.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Turvatöötaja, siseturvatöötaja
A.5 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks
Turvategevuse seaduse ja siseministri määruse „Turvategevuse eeskiri“ järgi on töötamiseks nõutud turvatöötaja kutse.
A.6 Tulevikuoskused
Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab
<ul style="list-style-type: none"> • Turvatehnika kasutamise ja tuleohutuse tagamise teadmised ja oskused • IKT-oskused, nt töö videovalve tehnika, näotuvastusprogrammide ja perimeetri valvesüsteemidega • Kolleegide koolitamise oskus • Hea suhtlemis-, läbirääkimis- ja enesekehtestamisoskus • Keelteoskus, peamiselt eesti, vene ja inglise keele oskus

B-osa

KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Turvatöötaja, tase 4, kutse koosneb üldoskustest, kohustuslikest kompetentsidest ja valitavast kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutud üldoskuste (B.2) ning kohustuslike kompetentside (B.3.1–B.3.10 ja B.3.13) tõendamine. Lisaks on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.11 ja B.3.12.
Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele
<p>Kutse taotlemisel</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Põhiharidus 2. Vähemalt 18-aastane 3. Eesti kodanik või isik, kes on Eestis omandanud elamisõiguse või kellele on antud Eesti elamisluba 4. Eesti keele oskus B2-tasemel 5. Puuduvad karistusregistris andmed tahtlikult toimepandud kuriteo kohta 6. Terviseseisund võimaldab täita tööülesandeid 7. On läbinud turvatöötaja õppe ettenähtud mahus <p>Kutse taastõendamisel</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kehtiv turvatöötaja kutse või kutse kehtivusaeg lõpust ei ole möödas rohkem kui 6 kuud 2. Eesti kodanik või isik, kes on Eestis omandanud elamisõiguse või kellele on antud Eesti elamisluba 3. Puuduvad karistusregistris andmed tahtlikult toimepandud kuriteo kohta 4. Terviseseisund võimaldab täita tööülesandeid 5. Läbitud täiendusõpe ettenähtud mahus

B.2 Turvatöötaja, tase 4 üldoskused
<ol style="list-style-type: none"> 1. Järgib tööd tehes juhiseid, valdkondlikke nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt. 2. Kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise, isikukaitsevahendeid ning järgib ohutusnõudeid. 3. Kasutab oma töös eesti keelt vastavalt keeleseaduses kehtestatud nõuetele. 4. Kasutab oma töös arvutit iseseisva kasutaja tasemel (lisa 2 – digipädevuste enesehindamiskaala). 5. Kohandab oma käitumist ja suhtlemisviisi, lähtudes suhtluspartnerist, rollidest, olukorrast jmt.

6. Märkab võimalikke probleeme ja võtab meetmeid nende tekkimise vältimiseks.
7. Loob olukorra lahendamisel teiste inimestega hea kontakti, väljendab end viisakalt ja arusaadavalt.
8. Lahendab konflikte omal initsiatiivil või kellegi palvel, leides sobivaima lahendusviisi.
9. Lahendab teiste ja iseenda püstitatud ülesandeid minimaalse juhendamisega.
10. Teeb ühiste eesmärkide nimel tõhusat koostööd, mõistes enda ja kolleegide rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärset ja koostööd soodustavalt.
11. Säilitab keerukates olukordades rahu ega kaota enesekontrolli.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Turvamiseks ettevalmistumine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mõistab oma tööjuhendist tulenevaid tööülesandeid turvaobjektil. 2. Kontrollib turvaobjekti terviklikkust vastavalt oma tööjuhenditele. 3. Kontrollib turvaobjekti töövahendeid vastavalt oma tööjuhenditele. 4. Kontrollib talle väljastatud töövahendite korrasolekut vastavalt töövahendile kehtestatud nõuetele. 5. Teavitab kontrolli tulemusena avastatud puudustest ja ohtudest vastavalt kehtestatud nõuetele. 6. Kõrvaldab avastatud puudused oma pädevuse piires, järgides tööjuhendeid. 	
Teadmised	
Töövahendite hoiustamine	
B.3.2 Turvaobjekti turvamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Valvab, kaitseb ja peab korda turvaobjektile (isik, vara või kogunemine ja sellega seotud maa-ala) vastavalt tööjuhendile. 2. Tagab turvaobjektile avalikkuse korda ja sekkub rikkumise korral vastavalt oma pädevusele. 3. Jälgib turvaobjektile sisekorraeeskirja täitmist ja sekkub rikkumise korral vastavalt oma pädevusele. 4. Jälgib turvaobjekti eesmärgiga tuvastada võimalikud ohud ja sekkub ohu tõrjumiseks vastavalt oma pädevusele. 5. Fikseerib turvaobjekti ohustanud sündmused ja kohaldatud meetmed (tulenevalt turvategevuse seadusest) ning edastab teabe vastavalt tööjuhendile. 6. Fikseerib muud turvaobjektiga seotud sündmused ja edastab teabe vastavalt tööjuhendile. 	
Teadmised	
Töövahendite kasutamine	
B.3.3 Läbipääsuõiguste kontrollimine ja piirangute rakendamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrollib turvaobjektile sisenemise ja seal viibimise õiguslikku alust. 2. Tuvastab isikusamasuse vastavalt turvaobjekti kasutamise korrale. 3. Tõkestab turvaobjektile õigusliku aluseta sisenemise. 4. Sekkub ja rakendab vajaduse korral kaitsetegevuse meetmeid kõrvalise isiku viibimisele turvaobjektile oma pädevuse piires. 	
B.3.4 Korra või käitumisnõuete järgimise tagamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tagab korda avalikul koosolekul korraehitise seaduse nõuete järgi. 2. Tagab käitumisnõuete järgimist vastavalt turvaobjekti asukohas kehtivale avalikus kohas käitumise eeskirjale, korrale ja reeglitele. 3. Tagab käitumisnõuete järgimist vastavalt turvaobjekti turvaplaanile. 4. Juhendab korra või käitumisnõuete järgimise tagamisel suulisest või kirjalikust tööjuhendist. 	
B.3.5 Turvaobjektile suunatud ohu tõrjumine või rikkumise kõrvaldamine, sh meetmete rakendamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad	

<p>1. Järgib ohu tõrjumisel või rikkumise kõrvaldamisel turvategevuse seadusest tulenevaid meetmete kohaldamise üldnõudeid.</p> <p>2. Kohaldab vastavalt ohule ja rikkumisele järgnevat meetmeid:</p> <p>2.1. suuline nõue;</p> <p>2.2. isiku peatamine ja dokumendi nõudmine;</p> <p>2.3. isikusamasuse tuvastamine;</p> <p>2.4. isiku kontroll;</p> <p>2.5. vallasasja kontrollimine ja hoiule võtmine;</p> <p>2.6. turvaobjektile sissepääsu tõkestamine;</p> <p>2.7. turvaobjektilt kõrvaldamine;</p> <p>2.8. isiku kinnipidamine.</p> <p>3. Kasutab vajaduse korral ohu tõrjumiseks või rikkumise kõrvaldamiseks füüsilist jõudu, erivahendit või relva.</p> <p>4. Fikseerib objekti ohustanud sündmuse asjaolud vastavalt turvategevuse eeskirjale.</p>	
B.3.6 Füüsilise jõu, erivahendi ja relva kasutamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Järgib füüsilise jõu, erivahendi või relva kasutamisel turvategevuse seaduses kehtestatud nõudeid.</p> <p>2. Hindab füüsilise jõu või erivahendi kasutamise vajadust ja proportsionaalsust vajaliku meetme rakendamiseks.</p> <p>3. Hoiatab füüsilise jõu, erivahendi ja relva kasutamise eest, välja arvatud juhul, kui hoiatada ei ole võimalik kiireloomulist kasutamist nõudva olukorra tõttu.</p> <p>4. Kasutab füüsilist jõudu ründe tõrjumiseks või meetme kohaldamiseks.</p> <p>5. Kasutab erivahendit, et tõkestada enda või teise isiku vastast rünnet.</p> <p>6. Kasutab gaasipihustit, kumminuia või teleskoopnuia, et tõkestada enda või teise isiku vastast rünnet või tõrjuda grupiviisilist rünnet.</p> <p>7. Annab füüsilise jõu, erivahendi või relva kasutamise järel esmaabi.</p> <p>8. Teavitab turvamise käigus isikule tervisekahjustuse tekitamisest või surma põhjustamisest, samuti igast tulirelva kasutamise juhtumist, helistades hädaabinumbril ning teavitades asjakohaseid isikuid.</p>	
<p>Teadmised</p> <p>Tulirelva kasutamise õiguslikud alused</p>	
B.3.7 Ohu ennetamine ja tegutsemine erakorralise sündmuse korral	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Täidab turvaobjekti tuleohutusnõudeid.</p> <p>2. Jälgib turvaobjektile tuleohutusnõuete täitmist.</p> <p>3. Hindab olukorda ja tegutseb vastavalt tulekahju korral tegutsemise plaanile.</p> <p>4. Kasutab tulekahju korral sobivaid tulekustutusvahendeid, lähtudes tulekahju eripärast.</p> <p>5. Helistab hädaabinumbril, avastades turvaobjektile ohu inimese elule ja tervisele ning kliendi varale (äkkrünnak, pommioht, loodusõnnetus jm), ning edastab teabe sündmuse kohta.</p> <p>6. Fikseerib sündmuse asjaolud vastavalt oma tööjuhendile ja teavitab asjakohaseid isikuid.</p> <p>7. Jälgib olukorda kuni ohu kõrvaldamiseni.</p> <p>8. Teeb koostööd operatiivteenistustega.</p>	
<p>Teadmised</p> <p>Relvade, erivahendite ja füüsilise jõu kasutamine lähtuvalt turvategevuse seadusest ning relvaseadusest.</p>	
B.3.8 Side-, valve- ning teiste seadmete kasutamine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Kasutab teabe vahetamiseks sidevahendeid ja teisi infoedastusvahendeid lähtuvalt objekti eripärast ja tööjuhendist.</p> <p>2. Kasutab mehaanilise kaitse vahendeid vastavalt objekti eripärale, arvestades vahendite tööpõhimõtteid ja kasutusjuhendit.</p> <p>3. Eristab ja tuvastab häiresignaali põhjuseid, arvestades valveseadme kasutusjuhendit, kasutab valveseadmestikku vastavalt turvaobjekti töökorraldusele, kasutab valvepiirkonnas olukorra jälgimiseks jälgimisseadmestikku ning käitleb videosalvestuse materjale vastavalt tööjuhendile.</p> <p>4. Eristab ja tuvastab tulekahju häiresignaali asukoha ja häire liigi, arvestades süsteemi kasutusjuhendit ja süsteemide üldpõhimõtteid, hindab saadud teavet ning valib edasise tegutsemisviisi, lähtudes kehtestatud korrast.</p>	
<p>Teadmised</p>	

Isiku kontrolli tehnilised vahendid (nt X-ray metallidetektor, kaubakaitse elemendi detektor)	
B.3.9 Liikuva turvaobjekti turvamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad 1. Järgib liikuva turvaobjekti turvamise (sh eskordi, inkassatsiooni ja isikukaitse) õiguslikke aluseid, regulatsioone ja norme. 2. Turvab liikuvat turvaobjekti jalgsi või sõidukiga vastavalt turvaplaanile. 3. Kasutab liikuva turvaobjekti turvamisel tehnilisi erilahendusi (sõiduk, sidevahend, relvad, isikukaitsevahendid, veose kaitsevahendid jm), olles eelnevalt kontrollinud nende korrasolekut. 4. Järgib avalikust ruumist tulenevat turvataktikalist eripära liikuva turvaobjekti turvamisel. 5. Hindab turvamise käigus liikuva turvaobjekti vastu suunatud rünnete riske ja korrigeerib oma tegevusi riskide maandamiseks. 6. Tegutseb liikuva turvaobjekti vastu suunatud ründe ajal ning ründe järel vastavalt turvataktikalisele olukorrale.	
B.3.10 Valvetöötaja juhendamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad 1. Juhendab turvamis osalevat valvetöötajat turvaplaanis ettenähtud tingimustel ja korras kohapeal või sidevahendeid kasutades. 2. Juhendab avalikus kohas turvamis osalevat valvetöötajat, viibides samal turvaobjektil.	

VALITAVAD KOMPETENTSID

Lisaks on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.11 ja B.3.12.

B.3.11 Turvateenistujate vahetu juhtimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad 1. Juhib (nt vahetusevanema või objektivanemana) enda vahetuses olevaid turvateenistujaid vastavalt tööjuhendile. 2. Võtab vastu otsuseid ja juhib turvateenistujaid ka tööjuhendis reguleerimata olukordades. 3. Teavitab turvateenistujaid turvaobjekti terviklikkusest ja viib läbi objektipõhise õppe. 4. Korraldab turvateenistujatele väljastatud töövahendite korrasoleku. 5. Korraldab turvaobjektil avastatud puuduste ja ohtude kõrvaldamise turvateenistujate pädevuste piires. 6. Teavitab tellijat turvaobjektil avastatud puudustest ja ohtudest, mida ei ole võimalik kõrvaldada turvateenistujate poolt.	
B.3.12 Tulekustutite ja tuletõrje voolikusüsteemide vaatlemine ja kontrollimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad 1. Vaatleb ja kontrollib iseseisvalt tulekustutiteid (pulberkustuti, vesi-, rasva-, ja vahtkustuti, süsihappegaaskustuti) ning utiliseerib need. 2. Vaatleb ja kontrollib iseseisvalt tuletõrje voolikusüsteemi. 3. Dokumenteerib tulekustutite vaatluse ja kontrollimise. 4. Dokumenteerib tuletõrje voolikusüsteemi vaatluse ja kontrollimise.	
Teadmised Tuleohutuse seadus ja selle rakendusaktid, seadme ohutuse seadus, valdkondlikud standardid	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.13 Turvatöötaja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
Tegevusnäitajad 1. Juhendab ja toetab meeskonnaliikmeid ülesannete täitmisel ning oskuste ja teadmiste omandamisel ja arendamisel. 2. Annab isikutele esmaabi. 3. Kutsub vajaduse korral meditsiinilise abi. 4. Tagab sündmuskoha puutumatus. 5. Fikseerib sündmuse asjaolud vastavalt tööjuhendile, arvestades turvategevuse seaduses kehtestatud nõudeid.	

6. Arvestab turvamisel isikuandmete kaitse regulatsioonide õigusnorme, mh isikuandmete kaitse üldmäärust.
 7. Kannab turvamisel vormiriietust ja töötõendit vastavalt kehtestatud korrale.

Teadmised

Turvamise õiguslikud alused, klienditeeninduse põhimõtted

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-31102023-1.3/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Juhan Aia, Viking Security AS Anneli Annist, Politsei- ja Piirivalveamet Andres Harak, AS Lääne-Tallinna Keskhaigla Kaido Kalamets, AS G4S Eesti Kaimar Karuauk, Forus Security AS Marius Kupper, AS Eesti Raudtee, Päästeamet Andre Lilleleht, Eesti Turvaettevõtete Liit Siiri Lõhmus, AS Tallinna Sadam Nurmely Mitrahovitš, Siseministeerium
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	28
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	31.10.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.12.2028
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5414 Turvatöötajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Security Guard, EstQF Level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutsestandardis kasutatud terminid	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	